

31 Mart ve Sonrası: Partisiz Milliyetçilik, Sığınmacılar, Van ve Anayasa Tartışmaları

14 Mayıs Genel Seçimleri'nden sonra pek çok yorumcu ve sosyal medya kullanıcısı bir matematik hesabı yapmıştı. Hesap şuydu: MHP yüzde 10,3, İYİ Parti yüzde 9,9, Zafer Partisi yüzde 2,3 ve BBP yüzde 1 toplamıyor, yüzde 23,5 oranı ortaya çıkıyordu. Üstüne cumhurbaşkanlığı seçiminin belirleyicisi olarak Zafer Partisi öncülüğünde aday edilen Sinan Oğan'ın yüzde 5,2 oy alması da bir başka veri olarak ele alınıyordu. Cumhuriyet'in TBMM çoğunluğunda mecburiyet partisi olan MHP, Altılı Masa'nın ikinci büyük partisi İYİ Parti'nin varlığı, 14–28 Mayıs arası Sayın Kılıçdaroğlu'nun devletin yarısını Zafer Partisi'ne teslim eden protokolü de bunlara eklenince “Milliyetçilerin zaferi” naraları atılmış, “milliyetçilerin nasıl ders verdiği” günlerce konuşulmuştu.

Mayıs seçimlerinin üzerinden 10 ay geçti. 31 Mart'ta Türkiye sandığa gitti ve yerel yöneticilerini belirledi. Seçim sonuçları herkesi şaşırttı. AK Parti kurulduğu günden beri ilk kez ikinci parti oldu ve CHP'nin hem oy oranı hem de kazandığı belediyelerle büyük bir zaferi ortaya çıkıyordu.

10 ay önce “milliyetçiliğin zaferinin” konuşulduğu yorumlarda ve sosyal medyada bir anda milliyetçilerin nasıl battığı, milliyetçi partilerin ne kadar başarısız olduğu konuşılmaya başladı. Hesap aynıydı: MHP yüzde 4,99, İYİ Parti yüzde 3,77, Zafer Partisi yüzde 1,74 ve BBP yüzde 0,43'tü ve toplandığında yüzde 10,93 oranına ulaşıyordu.

Bu tabloda Zafer Partisi hiç belediye kazanamamış; MHP büyükşehirlerde başarısız olmuş, belediye sayısını azaltmış; İYİ Parti ise 2019'da kazandığı belediyelerden Yomra hariç hepsini kaybetmiş, yerlerine 1'i il olmak üzere yeni belediyeler eklemiş ama özellikle büyükşehirlerde ordu hariç başarısız olmuştu. BBP ise düşük oy oranına rağmen 1 il ve bir kısım ilçe kazanmıştı. Ancak 14 Mayıs'tan bugüne bu matematiğe göre milliyetçi partiler yarıdan daha fazla erimişlerdi.

Buraya bir not eklemek istiyorum. Yerel seçimlerde Türkiye geneli oy oranına en sağlıklı ve bilimsel olarak 51 ildeki il genel meclisi oyları ile 30 büyükşehirdeki büyükşehir belediye başkan adayları oyları toplanarak ulaşılır. Genel kabul budur, buna göre hesap yapılır. Bazı partilerin gerek kurumsal gerekse de kurumlarının başka garip hesaplarla “başarı üretme” çabaları nafiledir.

Televizyonları açan her Türk vatandaşı gerçek oy oranlarını görmektedir. Diğer bütün hesaplar partilerin iç değerlendirmelerinde gelecek planlaması açısından bir ek veri olarak kullanılmaktan öteye gitmez.

Şimdi bakınca 14 Mayıs'ta topla çıkar milliyetçi zafer, 31 Mart topla çıkar milliyetçi felaket. Bunun milliyetçilik adına bir sonuç verdiğine inanmak kesinlikle hatalıdır. Hele ki yerel seçimler gibi adayların belirleyiciliğinin çok üst düzeyde olduğu seçimlerden böyle yorumlar yapmak son derece hatalıdır.

31 Mart'ta ekonomik kriz ve geçim sıkıntıları belirleyici olmuş, sandığa gitmeyen Cumhuriyet seçmeni bir kapı aralamış, Yeniden Refah Partisi'nin AK Parti'yi eritmesi bir veri durumuna gelmiş, üstüne CHP'nin rüzgarı bir seçim sonucu ortaya çıkarmıştır.

10 ayda milliyetçi seçmen ya da milliyetçi partilere oy veren seçmen buharlaşmadığına göre meselenin zafer ya da felaket olmadığı anlaşılmalı, olması gerekir diye düşünüyorum. Türk

milliyetçiliği kesinlikle topla çıkar parti oylarıyla belirlenebilecek bir sosyolojiye sahip değildir.

Bunun en önemli örneği Ankara'dır. Ankara'da ülkücü kimliğini gizlemeyen Mansur Yavaş'ın şekillendirdiği Ankara adayları ile kazanılan başarı iyi değerlendirilmelidir. İYİ Parti'nin 14 Mayıs'ta yüzde 13,1 olan oyunun yüzde 0,91'e düşmesi bir buharlaşma değildir.

Mansur Yavaş son derece stratejik bir şekilde Ankara'nın milliyetçi ve muhafazakar oylarının yoğun olduğu yerlerde milliyetçi-ülkücü ve hatta İYİ Partili isimlerle CHP logosu altında seçime girmesi, muhalif milliyetçi seçmenin buraya akmasına sebep olmuştur. Türk sağının en önemli ilçesi olan Keçiören'de yıllar sonra İYİ Parti'nin kurucu il başkanı ve ülkücü Mesut Özarslan'la seçim kazanılması; Beypazarı, Gölbaşı, Polatlı, Kalecik gibi ilçelerde MHP ve İYİ Parti kökenli siyasetçilerle seçim başarısı elde edilmesi, Altındağ, Sincan, Kızılcahamam gibi ilçelerde ise aynı yolla oyların artırılması asla görmezden gelinemez bir haldir. Bu arada Mansur Yavaş'ın rakibinin de eski MHP'li ve ülkücü Turgut Altınok olması ise ayrı bir veridir.

Adana'da ise Mayıs'ta MHP, İYİ Parti, Zafer ve BBP toplamının yüzde 25,1 olduğunu düşündüğümüzde Başbuğ Alparslan Türkeş'in kızı Ayyüce Türkeş'in adaylığına sadece yüzde 4,26 destek verilmiş olması milliyetçiliğin iflası olarak nitelenemez. Belli ki seçmen ya AK Parti karşıtlığıyla Zeydan Karalar'a ya da MHP ittifakı yoluyla AK Parti'ye kaymış ya da sandığa gitmemiştir. Sonuç olarak milliyetçiler buharlaşmamıştır.

Gördüğüm kadarıyla İstanbul, Balıkesir, Bolu, Antalya, Uşak, Kırıkkale, Afyon gibi illerde de milliyetçi oyların aday ve siyasi kutuplaşma üzerinden CHP'ye gittiği anlaşılmaktadır. Bu iller çoğaltılabilir. Ben kendi gözlemime göre bir sıralama yaptım.

Verdiğim örneklerle göstermek istediğim şey şu: Türk milliyetçileri siyasi tercih olarak hızla daha fazla özgürleşiyor ve partisizleşiyor. Milliyetçi partilerin seçim sonuçları artık asla milliyetçilerin genel durumunu göstermemektedir. Bu durum elbette gelecekte güçlü bir milliyetçi liderle değişebilir. Ancak bugün için böyle bir durum yakın zamanda gerçekleşecek gibi görünmemektedir.

Fikirtepe'de Ekim ayında yazdığım "*Türk Milliyetçileri Fabrika Ayarlarına mı Dönüyor, Kimlik Krizi mi Yaşıyor?*"i başlıklı yazıda çok farklı bir krize dikkat çekmiş ve şu ifadeleri kullanmışım:

"Partili milliyetçiliğin miadını doldurduğu, partilerin milliyetçiliği geleceğe taşıma kaygısı gütmeyeceği bu iklimde maalesef dizilerden öğrenilen çarpık tarih gibi sosyal medyadan, köksüz geleneksiz yapılardan öğrenilen bir milliyetçilik ortaya çıkacaktır."

Bu kriz devam etmektedir. Vakti olanların bahsettiğim yazıya da göz gezdirmelerini rica ederim.

Siyasal olarak en büyük çöküşün, siyasi geçmişinde PKK ile masaya oturmak gibi hamleleri olan siyasal İslamcı bir lideri "yüzyılın kurtarıcısı" görerek Türk milliyetçilerinin ülke yönetme iddiasına kilit vurması ya da milliyetçiliğin salt sığınmacı karşıtlığı ile gündeme taşınması veya milliyetçi gövdeyle sürekli merkez olma iddiasında bocalanmasıyla geleceği artık aşıkardır.

Yukarıda alıntı yaptığım yazımda da handikaplarına rağmen işaret ettiğim "milliyetçiliğin sivil toplumda yeniden kadrolaşması ve filizlenmesi" teklifim geçerliliğini korumaktadır.

Milliyetçiler kendi gündemlerini bu şartlarda sadece sivil toplumda tartışabilir, kendi gelişimini ancak sivil toplumda sağlayabilir. Bu hal belki de demokrasilerin en önemli ayağı olan sivil toplumun Türkiye’de özgürleşmesine ve gelişmesine de katkı sağlayabilecektir.

31 Mart seçimleri geçti.

Türk varlığının en kritik beka meselesi olan sığınmacı sorunu hala duruyor. Burada makul bir toplumsal tepkiyi geliştirmek, siyaseti etkilemek için daha çok mücadele edilmesi gereken bir durum olduğu asla unutulmamalıdır. Türk milliyetçileri sivil toplum ve akademide bu konuya daha fazla eğilmelidir.

Van’da hukuk sistemimizin çarpıklığının ve başarısızlığının getirdiği bir mazbata krizinin bir anda sokaklarımızın terörize edilmesine sebep verdiği bir hal de karşımızdadır. Türk milliyetçilerinin bu noktada hukuk ile güvenlik ekseninde makul bir söylem ortaya koyamadığı görülmektedir. Devletin de bu noktada sokak olaylarına boyun eğmiş bir görüntü vermiş olması ayrıca bir tartışmadır.

PKK ile irtibat ve iltisakı açık olan bir adayın seçim kazanabilmesi ve sokakları terörize edebilmesi sadece güvenlikçi tedbirlerle değerlendirilemez. Türk milliyetçilerinin Van’daki hadisenin vahametini görerek “Kürt kimliğine dayalı siyasete” nasıl yaklaşacağına dair yeni fikirler ortaya koymaları şart olmuştur. Türkiye’yi en çok sevenlerin en sert tedbirleri de en büyük fedakarlıkları da tartışması için en doğru zemin sivil toplum ve akademi olacaktır.

Seçimin hemen ertesinde TBMM Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş’un “1921 Anayasası”nı işaret eden “yeni anayasa” söylemi ise Türk milliyetçileri açısından en kritik meselelerden biridir. Savaş ortamında geçici bir belge olarak ortaya konan, bugünkü Türkiye Cumhuriyeti’nin niteliklerinden, hak ve özgürlükler anlayışlarından çoğunu barındırmayan bir anayasayı “katılımcı ve güçlü” olarak nitelemek üniter yapıyı, Türk kimliğini, laiklik ilkesini, hak ve özgürlükleri tehdit eden bir anlayışı barındırmaktadır.

Önceki TBMM Başkanı Sayın Mustafa Şentop da 2020 yılında Ankara’daki bazı üniversitelerin katılımıyla “1921 Anayasası” sempozyumu düzenlemiş ve bu metne övgüler yağdırmıştı. Bu bir ajandanın varlığını da göstermektedir. Türk milliyetçileri hem kendi siyasetlerini hem de genel siyaseti anayasa konusunda yönlendirecek güçlü tepkileri ve teklifleri ortaya koyacak bir zemini hızla bulmalıdır. Teklif ettiğim zemin yine aynıdır.

Türk milliyetçilerinin zaferi ya da çöküşü, milliyetçi partilerin aldıkları oylarla değil, Türkiye’nin geleceğini etkileyecek bu ve benzeri sorunlara tepki, teklif, tasavvur ve çözüm sunabilmesi üzerinden değerlendirilmelidir. Türk milliyetçilerinin zaferi ya da çöküşü, bir sonraki nesillerde Türk milliyetçisi bireyleri yetiştirecek bir yapıyı inşa edip edememesiyle ölçülecektir.

Türkiye’yi sevmekte birleşenler sandıkta birleşmeseler de fikirlerde, kalemde, sivil toplumda ve mücadelede birleşmelidir.

Emre Kartal, “31 Mart ve Sonrası: Partisiz Milliyetçilik, Sığınmacılar, Van ve Anayasa Tartışmaları”,

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/31-mart-ve-sonrasi-partisiz-milliyetcilik-siginmacilar-van-ve-anayasa-tartismalari/> (Yayın Tarihi: 5 Nisan 2024).

ⁱ <https://www.fikirtepedi.com/siyaset/turk-milliyetcleri-fabrika-ayarlarina-mi-donuyor-kimlik-krizi-mi-yasiyor/>